

Varga László Edgár

VIRÁGVASÁRNAP

Venus Ulrache egyik szeme zöld volt, a másik meg barna. Kiskorában ezért – no meg egyéb fura dolgok miatt is – a falu boszorkánya, Atlanta Gregorisz boszorkánynak tartotta.

Venus Ulrache nyolc hónapos korában virágvasárnap mondta ki az első szavát. Akkor még mind a két szeme barna volt, akár a vadgesztenye. Az első szava ez volt: lilium, pedig atyja, Nichita Ulrache ezredes házában addig nemigen beszélt senki liliumokról. Amint Venus először kimondta: lilium, nagy, kövér, zöld sáska mászott ki a szájából, kinyújtóztatta ízelt tagjait a kislány orra hegyén, majd kisvártatva szárnyra kapott, és mielőtt még elszállt volna a nyitott ablakon keresztül, nekirepült Nichita Ulrache homlokának – pikk –, majd Venus Ulrache bal szemének – platty. Attól a naptól kezdve Venus Ulrache bal szeme zöld volt, akár a kandallófénybe tartott smaragd, Nichita Ulrache ezredes homloka pedig átlátszó lett, így bárki belelátott a fejébe.

Amikor Atlanta Gregorisz, akit az elképedt ezredes hívatott magához, megtudta, mi történt, az első gondolata az volt, hogy ez a kislány még nála is nagyobb boszorka. Mielőtt azonban megszólalhatott volna, a fali tükörben megpillantotta Nichita Ulrache homlokát, onnan pedig kiolvasta, hogy az ezredes menten megöleti, ha boszorkánynak meri nevezni a kislányát.

Így aztán csak ennyit merészelt mondani:

– Leányod szépségénél csak beszéde ékessége lesz nagyobb, de jól vigyázzatok az ő porcelán kedvére. Azon a napon, amikor megharagítjátok ezt a szelíd szépséget, jaj lesz nekünk valamennyiünknek!

Atlanta Gregorisz szörnyen büszke volt magára, amiért ilyen furfangosan megmenekült a rossz válasz kelepccéjétől. Akkor még – boszorkány létére – nem is sejtette, hogy az igazat és csakis az igazat burkolta vélt hazugsága selyemkendőjébe.

Én nem sokkal Venus után születtem, talán két hónap ha van köztünk. Apám az ő atyja, a rettenetes Nichita Ultrache ezredes szolgálója volt, így aztán az egész gyerekkorunkat együtt töltöttük, a kislány meg én.

Az első számú tanúja voltam tehát, ahogy Atlanta Gregorisz kövér hazugsága napról napra soványodott igazsággá: Venus minden egyes nappal egyre szebb lett, beszéde pedig egyre inkább hasonlított egy hegyi forrás csobogásához, meg az aztékok kincseihez. Már 7 éves korában csodájára járt a környék összes papja, tollkoptatója eszes szóvirágainak, elég volt lejegyezni, amit Venus csak úgy megjegyzett, teszem azt, egy felhőről, egy virágon döngicsélő méhecskéről vagy egy fogasról, és az máris versantológiák címadó darabja lehetett.

Atyja, Nichita Ultrache ezredes, a legbüszkébb apa volt, és ezt még úgy is bárki ránézésre megmondta róla, hogy a nevezetes sáskás nap – Venus legelső szavának napja – óta reggeltől estig a szemébe húzott katonai sapkájában járt, és még éjszaka is selyemkendővel kötötte át a homlokát, nehogy minden jöttment emberfia kiolvashassa a gondolatait. Nem győzte becézni, kényeztetni a leányát, hol egy kis üveg havasi mézzel, hol gyöngyberakásos kézi tükörrel, hol meg ritka énekes madarakkal lepte meg, napjában hússzor is az ölébe kapta, ha a kislány épp a közelében lófrált, és cirógatni, babusgatni kezdte, mire Venus sokszor úgy felkacagott, hogy megrepedtek a ház ablakai.

Apám, Odelupka Fechete néha ugyan bizalmasan elmesélte nekem a sáskás esetet, de őszintén szólva a ház népéből már mindenki kezdte elfeledni az egészet. Csak Venus zöld bal szeme, meg Nichita Ultrache szemébe húzott sipkája emlékeztetett minket arra, hogy van ám az életben egypár dolog, amit sem a körzeti orvos, sem a ciugidai püspök úr nem tud megmagyarázni.

*

Aztán érkezett Venus Ultrache 12. virágvasárnapja.

A kertben játszottunk a kislánnyal, amikor váratlanul megcsípte a kezét egy méhecske. Liliom – mondta ingerülten Venus, miközben a csípés helyét simogatta, majd még kétszer, még ingerültebben tette hozzá: liliom, liliom. Mindhárom alkalommal egy-egy imádkozó sáska mászott elő a szájából, egy sötétzöld, egy mélyvörös, meg egy fekete, majd nehézkes mozdulatokkal elröpültek.

Amikor ezt Nichita Ulrache ezredes a dolgozószobája teraszáról meglátta, azonnal magához hívatta apámat, suttogott neki valamit, mire az öregem kurtán meghajolt, és kisietett a kertkapun.

Venus Ulrache kezét a szolgálólányok egész nap sós mézzel kenegették, halántékát pávatollakkal cirógatták, és már régen nyugodt, mély álomba merült, amikor Odelupka Fechete késő este három sáskatetemmel visszatért. Nichita Ulrache ezredes egy vastag szájú üvegbe tette, lezárta egy nagy parafadugóval, és hosszasan nézegette azokat a tetemeiket.

Később atyám elmesélte, az ezredes akkor már nagyon bánta, hogy azt a legelső sáskát futni hagyta annak idején.

*

Nem tudnám megmondani, pontosan mikor történt meg a dolog, de az biztos, hogy 16 éves koromra már fülíg szerelmes voltam Venus Ulrachéba. Ezzel persze nem voltam egyedül: a legtöbb férfi első látásra belehabarodott a gyönyörű lányba, és csak a rettenetes Nichita Ulrache ezredestől való félelem tartotta vissza őket, hogy valóban megkörmövezzék Venust. Félhetek volna éntőlem is: egyik fülétől a másikig metszettem volna át a torkát bárkinek, aki csak megpróbálja.

De engem észre sem vettek.

Mint ahogy Venus sem, vagyis hát nem *úgy*. Kicsi korunktól fogva játszópajtások, országos cimborák voltunk, de Venus itt meg is állt. Akármennyire is nőnek látszott már 16 esztendősen, nem fedezte még fel magában igazán az erőt, amellyel bírt. Néha talán már meglegyintette a ciklon előszele, egy-egy váratlan szellőkés, amely a szeme villanásában, csipője váratlanul kacér rendülésében meg is mutatkozott, de napjait még a gyerekkor ártatlan szélcsendje uralta, ugyanúgy viselkedett velem is, mint évekkor korábban. Például váratlanul hátba vágott, és „ipiapacs, te vagy a fogó” felkiáltással már rohant is harsány kacagással. Én meg – mit tehettem volna – utána vettem magam, futottam utána, mint egy öleb, csak amikor elkaptam, már hosszabban és erősebben karoltam át, mint addig. „Megvagy.”

Nichita Ulrache ezredes azonban tudta, amit tudott.

Egy napon váratlanul a vállamra tette vaskos kezét, és amikor kérdőn ráemeltem a tekintetem, csak a fejével intett: kövessem.

*

Nichita Ulrache dolgozószobájában addig még sohasem jártam. Oda csak a kivételes vendégeit invitálta be az ezredes, ha valami komoly megbeszéltnivalója akadt velük. Még apám, Odelupka Fechete is csak kétszer-háromszor ha átlépte azt a küszöböt.

Én a környéken magas fiúnak számítottam, amikor beléptem abba a szobába, valahogy mégis úgy tetszett, hogy odabenn irgalmatlanul nagyok a bútorok, mintha egy óriásnak tervezték volna őket.

Hiszen egy óriásnak is tervezték: Nichita Ulrache ezredesnek.

Amikor kibáméskodtam magam, az ezredes az íróasztala előtt álló két lantámlájú székek egyikére mutatott, üljek le. Ő maga leült velem szemben a karosszékebe az íróasztal másik oldalán. Hallgattunk. A mahagóni íróasztal a nagyobb hatás kedvéért csak úgy magától meg-megreccsent időnként. Az efféle úri bútoroknál nem ritkaság az ilyesmi. Végül, nagy sokára az ezredes levette a sapkáját, hogy megtudjam, mi jár a fejében.

Nem az volt, amire számítottam.

- Eltűntek? Ho... hogy érti azt, hogy eltűntek, ezredes?

Ki tudja azt? Egyszer csak kámforra váltak - gondolta az ezredes, és elém tette az üvegcsét, amiben addig a három nevezetes sáska tetemét tartotta. Arra gondolni sem lehetett, hogy valaki ellopta a dögöket: az üveg széles parafa dugóját belülről rágták ki.

- Alighanem itt lesznek még valahol - mondtam kis gondolkodás után.

Az ezredes bólintott. Ő is így gondolta.

*

Attól kezdve nyitott szemmel jártam a házban és a ház környékén. Venus Ulrache sáskái valamitől feltámadtak, és ki tudja, miféle bajt hozhatnak ránk. Ennek már a fele sem volt tréfa. De igazán csak akkor értettem meg a dolog súlyát, amikor a háznép sürgéséből-forgásából, készülődéséből megértettem, hogy ünnep készülődik. Már csak néhány nap volt hátra virágvasárnapig.

Atyám, Odelupka Fechete, gyakran elmesélte nekem gyermekkoromban a virágvasárnap jelentőségét. Ezen a napon vonult be az a bizonyos Jézus Krisztus nevű ember Jeruzsálembe azon az ő szamarán. Az

emberek királyként fogadták, leterítették elé az út porába a felső ruháikat, zöld pálmaágakat vágtak, és azzal integettek neki hozsánázva.

Zöld ágak – hiszen a sáskákat is ez vonzza. Lám, még a csodás dolgok sem csak úgy összevissza, a maguk kedvére történnek, mégiscsak kell lennie valami bonyolult rendnek a dolgok legmélyén.

*

Akárhogy meresztettem a szememet, akárhány bokor alá néztem is be, hiába vizsgáltam meg külön-külön a kert összes virágját, nem találtam a szökevényeket. Rossz előérzetem nőttön nőtt, és íme, elérkezett a rettegett virágvasárnap.

Bárcsak ezúttal mégse vonulna be Jézus az ünneplő tömeg közepette – mormogtam azon a reggelen, és mire meggondoltam, hogy ez tán istenkáromlás, már késő volt.

Venus Ultrache csak úgy ragyogott az ünnepi fehér ruhájában, olyan volt, amikor reggeli után kilépett a kertbe, mint egy bukásra ítélt angyal. Játszott, kacagott, önfeledt volt, mint az elkényeztetett gyermekek általában, akik nem ismerték még meg az élet nehézségeit, mert burokban nevelkedtek, féltő szeretetben.

Atlanta Gregorisz is megérezhette, hogy különleges nap virradt ránk, mert eljött az ezredes házába, és egy hatalmas virágkoszorút akasztott Venus nyakába. Nichita Ultrache – aki szokásával ellentétben már reggel óta övére csatolva hordta a pisztolyát – gyanakodva figyelte a vén boszorkány minden mozdulatát. Bár az ezredessel senkinek sem beszéltünk a sáskatetemek eltűnéséről, a feszültséget érezni lehetett a levegőben. A háznép minden egyes tagja valahogy olyan volt, mint aki mérges kígyót látott bekúszni egy bokor alá, és most nem tudja, hova lépjen, hogy megmeneküljön a veszedelemtől.

Megérezték a veszedelmet, mint a lovak a közelgő farkasok szagát.

Atlanta Gregorisz koszorúja éppen a Venus bokájáig ért. A boszorkány még egy zöld ágat is tartott a kezében, azzal legyezgette a lányt, mintha magát a Messiást üdvözlőné, aki éppen bevonult Jeruzsálembe azon az ő szamarán. Sem az ezredes, sem én nem tudjuk, pontosan mikor bújt elő a koszorú virágai közül a három imádkozó sáska, és velük együtt az az egyszerű zöld jószág, Venus legelső szavának gyümölcse, de mire észbe kaptunk, már túl késő volt.

Venus Ulrache arca felderült, amikor megpillantotta a teremtményeit, szemét tágra nyitotta, és már nyílt a szája is, és máris mindenki azt hitte, hogy a rettegve csodált szó következik: lilium. Ám amint a lány eltátotta a száját, hopp, már bele is ugrott a legelső sáska, majd egy szempillantás múlva követte a három imádkozó társa is, és ahogy jöttek, úgy tűntek el üzenet és magyarázat nélkül, örökre.

*

Venus Ulrache soha többé nem szólalt meg, és nem reagált arra sem, amit mondtak neki. Élete hátralévő részében megtartotta magának azokat az ő csodáit, mi, többiek pedig szomorú belenyugvással vettük tudomásul, hogy nem vagyunk méltók rájuk. Ha egy szép tavaszi napon – teszem azt, virágvasárnap – kerekesszékében a szolgák kitolták a kertbe a napra, és egy sáska szökkent Venus kezére vagy orrára, egy pillanatra még felderült az arca, újra az érdeklődés jeleit lehetett felfedezni rajta, de kisvártatva már ki is hunyt szemében a láng, és ismét megszakadt minden kapcsolat közte és a külvilág között.

Atlanta Gregorisz – mielőtt az ezredes főbe lőtte volna – azon a végzetes virágvasárnapon valami olyasmit mondott, hogy ez a világ már régen nem tudja befogadni a csodákat, talán sosem volt rá képes igazán, jobb, ha nem keverjük össze ezt a mi világunkat egy másikkal, egy olyannal, amit nem értünk. Ezt éppen ő mondta, a boszorka, aki a mimelt csodáiból élt, amíg az ezredes golyója át nem lyukasztotta a koponyáját.

Amikor apám, Odelupka Fehete először mesélt nekem gyerekkoromban a virágvasárnapról, én megkérdeztem tőle, hogy miért örült az a tömeg Jeruzsálemben annyira annak a Jézus nevű embernek.

– Mert Jézus egy híres csodatévő volt, akitől tanulni akartak az emberek – felelte.

– És mit tanított nekik?

– Számptalan dolgot, de mind közül a legfontosabb az volt, hogy szeressék egymást.

– És mit csináltak vele? – kérdeztem én.

– Fogták és felszegezték egy nagy keresztre, kigúnyolták, és egy lándzsát döftek az oldalába – válaszolta sóhajtva atyám.

Azóta az emberek átköpnék a válluk felett, ha fekete macskát látnak, keresztet vetnek, ha kiborul a sőtartó, és ha evés közben elejtik a

kanalat, paphoz rohannak, nehogy még abban az esztendőben véget érjen a mihaszna életük. Hogy miért? Mert elszalasztották a csodákat, amikor azok felkínálták magukat nekik, és most félnek, hogy egy napon azok a csodák visszatérnek.

Visszatérnek, és ellenük fordulnak, mert a virágvasárnapot nagypéntek követte, azóta is az követi minden egyes évben, és ez már így is marad jóvátehetetlenül az idők végezetéig.

Bölcső I.